

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	
สารบัญตาราง.....	
สารบัญภาพ.....	
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 การวิจัยครั้งต่อไป.....	9
1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคม.....	9
2 บริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	12
2.1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้.....	12
2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	23
2.2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัด.....	27
2.2.1 แนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัด.....	27
2.2.2 ลักษณะของตัวชี้วัดสมรรถนะ.....	28
2.2.3 กระบวนการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด.....	29
2.3 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม.....	30

2.3.1	ความหมายของสมรรถนะและสมรรถนะทางสังคม.....	31
2.3.2	การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคม.....	43
2.3.3	องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคม.....	48
2.4	แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน.....	65
2.4.1	ทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ.....	65
2.4.2	แนวคิดเกี่ยวกับตลาดแรงงาน.....	68
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	71
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	72
3.1	การดำเนินการวิจัย.....	72
3.2	การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา.....	74
3.3	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
3.4	การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (นักศึกษา).....	96
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	98
4.2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ.....	111
4.3	ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน.....	120
4.4	ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา.....	128
4.5	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา ตามความต้องการของตลาดแรงงาน.....	131
5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (องค์กร/สถานประกอบการ).....	133
5.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล.....	134
5.2	ผลการวิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของ บุคลากรองค์กรในปัจจุบัน.....	137
5.3	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการสมรรถนะทางสังคมของ นักศึกษา/บัณฑิต.....	139

5.4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาในองค์กรปัจจุบัน.....	141
5.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	144
6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	154
6.1 ขั้นตอนการวิจัย.....	155
6.2 สรุปผลการวิจัย.....	158
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	166
รายการอ้างอิง.....	168
ภาคผนวก.....	200
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในเครื่องมือ	201
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย.....	203
ภาคผนวก ค เอกสารขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	218
ภาคผนวก ง การนำเสนอบทความวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ	223
ภาคผนวก จ การนำเสนอบทความวิจัยเผยแพร่ในการประชุมวิชาการ ระดับนานาชาติ	236
ประวัติผู้เขียน.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างคำนิยามความหมายของสมรรถนะทางสังคม	41
2.2 ตัวอย่างตัวชี้วัดหรือองค์ประกอบย่อยของสมรรถนะทางสังคม	42
2.3 ตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคม (Social Competencies indicators)	44
2.4 สรุปลักษณะโครงสร้างของสมรรถนะทางสังคม	60
3.1 แสดงจำนวนมหาวิทยาลัยจำแนกตามภูมิภาค	80
3.2 จำนวนนักศึกษาตัวอย่างจำแนกตามภาค	81
3.3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ	82
3.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index)	88
3.5 ตารางสรุปการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์	90
4.1 ค่าสถิติเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการโครงสร้างเชิง สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	98
4.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	99
4.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา	105
4.4 แสดงการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างด้วย KMO (Kaiser- Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และตรวจสอบค่าเมตริก สหสัมพันธ์ Bartlett's Test	111
4.5 แสดงองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางสังคม ของนักศึกษา	112
4.6 แสดงค่าเมตริกซ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ของตัวแปรจาก การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ	112
4.7 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ สมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน	119
4.8 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกสมรรถนะทางสังคมของ นักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน	122
4.10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ด้วยโปรแกรม Mplus เมทริกซ์ น้ำหนักองค์ประกอบมิติด้านทักษะภายในตัวบุคคล (Intrapersonal skills) และมิติด้านทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) หลังปรับปรุงแบบ การวิจัย	125
4.11 ค่าสถิติของข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับปรุงแบบการวิจัยกับความสอดคล้อง ของรูปแบบการวิจัย	126
4.12 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมระหว่างนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษา และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา	128
5.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล	134
5.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นเกี่ยวกับ สมรรถนะทางสังคมของบุคลากรในองค์กรปัจจุบัน	137
5.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการสมรรถนะทางสังคมของ นักศึกษา/บัณฑิต	139
5.4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะ ทางสังคมของนักศึกษาในองค์กรปัจจุบัน	141
5.5 แสดงผลข้อมูลเปรียบเทียบการประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม ของนักศึกษา กับความต้องการของสถานประกอบการ	143
5.6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	145

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 การเรียนรู้ของมนุษย์	14
2.2 ทักษะในอนาคต Top 10 skills of 2025	22
2.3 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบ เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน	24
2.4 ปริซึมสมรรถนะทางสังคม (Social Competence Prism)	36
2.5 กรอบแนวคิดการพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด	59
2.6 ภาพรวมของผลลัพธ์ความแข็งแกร่งของสมรรถนะทางสังคม	61
2.7 ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of needs theory)	67
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	70
3.1 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	73
3.2 แสดงขั้นตอนในการการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	75
3.3 แสดงขั้นตอนในการสร้างตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษา	78
4.1 แสดงร้อยละข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของบิดาผู้ตอบแบบสอบถาม	103
4.2 แสดงร้อยละข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของมารดาผู้ตอบแบบสอบถาม	103
4.3 แสดงร้อยละข้อมูลพื้นฐานทางรายได้ของครอบครัวผู้ตอบแบบสอบถาม	104
4.4 แสดงร้อยละข้อมูลพื้นฐานประสบการณ์การทำงานระหว่างเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม	104
4.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 1 องค์ประกอบ	121
4.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง หลังการปรับโมเดลครั้งสุดท้าย	124
4.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เฉพาะนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา	127
4.9 ร้อยละข้อมูลเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา	130
4.10 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน	131

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
6.1 สรุปรูปแบบตัวชี้วัดสมรรถนะทางสังคมของนักศึกษาตามความต้องการของ ตลาดแรงงานในบริบทประเทศไทย	163

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

Skewness	แทน	ค่าความโด่งของข้อมูล
Kurtosis	แทน	ค่าความเป็นเบ้ของข้อมูล
EFA	แทน	การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ
CFA	แทน	การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน
PCA	แทน	การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
KMO	แทน	สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร (Kaiser-Meyer-Olkin)
Eigenvalue	แทน	ค่าที่บ่งบอกความสามารถขององค์ประกอบที่จะอธิบาย ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้มากน้อยเพียงใด
Varimax	แทน	การหมุนแกนแบบตั้งฉาก
Orthogonal	แทน	เป็นวิธีการหมุนแกนที่ตัวแปรแต่ละตัวเป็นอิสระจากกัน
df	แทน	องศาอิสระ
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติ t
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < 0.01$)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไคแอสแควร์ (Chi-squared)
Bartlett's Test	แทน	สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร
SE.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนข้อมูลตัวอย่าง
e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนตัวแปรสังเกตได้ เนื่องจากในการวัดโมเดลไม่สามารถ วิเคราะห์ได้ถูกต้องครบถ้วนทุกปัจจัย
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ต่อ)

RMSEA	แทน	ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	แทน	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (Comparative Fit Index)
IFI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องที่เพิ่มขึ้น (Incremental fit index)
TLI	แทน	ดัชนีที่แสดงการยอมรับของโมเดล (Tucker Lewis index)
NFI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Normal Fit Index)
CR	แทน	อัตราส่วนที่สำคัญ (Critical Ratio)
P	แทน	ค่า p-value ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
CMIN/DF	แทน	ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ทดสอบความกลมกลืนของโมเดล (Normed Chi-square)
VIF	แทน	องค์ประกอบการขยายความแปรปรวน (Variance Inflation Factor)
Tolerance	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้
Multicollinearity	แทน	ปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

	หมายถึง	ตัวแปรแฝง (latent variable)
	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ (observed variable)
	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ถดถอยจากตัวแปรสาเหตุที่มีผลต่อตัวแปรผล
	หมายถึง	ความสัมพันธ์หรือแปรปรวนของตัวแปรที่ไม่ทราบทิศทางความเป็นสาเหตุ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

SC	แทน	สมรรถนะทางสังคม (social competencies)
INTER	แทน	สมรรถนะทางสังคมในมิติทักษะระหว่างบุคคล (interpersonal skills)
INTRA	แทน	สมรรถนะทางสังคมมิติทักษะภายในตัวบุคคล (intrapersonal skills)
PSS1	แทน	ทักษะการแก้ปัญหา (problem-solving skills)
TEA2	แทน	ทักษะการทำงานเป็นทีม (teamwork)

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ต่อ)

SAS3	แทน	ทักษะการตระหนักรู้ทางสังคม (social awareness skills)
SOS4	แทน	ทักษะทางสังคม (social skills)
EMS5	แทน	ทักษะการเอาใจใส่ (empathy skills)
SMS6	แทน	ทักษะทางสื่อสังคมออนไลน์ (social media skills)
RMS7	แทน	ทักษะการจัดการความสัมพันธ์ (relationship management skills)
RES8	แทน	ทักษะความยืดหยุ่น (resilience skills)
ETH9	แทน	ทักษะการมีคุณธรรม (ethical skills)
ACS10	แทน	ทักษะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement skills)
SCS11	แทน	ทักษะการควบคุมตนเอง (self-control skills)
IMS12	แทน	ทักษะความคิดริเริ่ม (initiative skills)
SES13	แทน	ทักษะความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence skills)
CON14	แทน	ทักษะความซื่อตรง (conscientiousness skills)
EIS15	แทน	ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ (emotional Intelligence skills)
SEL16	แทน	ทักษะการตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness skills)
SES17	แทน	ทักษะความสามารถในตนเอง (self-efficacy skills)
SEM18	แทน	ทักษะการจัดการตนเอง (self-management skills)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

SER	แทน	ทักษะความรับผิดชอบต่อตนเอง
SRS	แทน	ทักษะความสัมพันธ์ทางสังคม
SAS	แทน	ทักษะความตระหนักรู้ในตนเอง
TBS	แทน	ทักษะการสร้างการทำงานเป็นทีม
SNS	แทน	ทักษะการสร้างเครือข่ายทางสังคม
COM	แทน	ทักษะการสื่อสาร